

KÖZBESZERZÉSI INTÉZKEDÉSI TERV AZ EGYAJÁNLTATOS KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN

A Kbt. 28.§ (1) bekezdése szerinti ajánlatkérő kötelezettségének eleget téve, a közbeszerzési eljárás megfelelő alapossággal történő előkészítésének kötelezettsége körében a MÁV-START Zrt. mint ajánlatkérő az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 5.§ (3) bekezdése szerinti intézkedési tervet készít, tesz közzé és hajt végre.

I. Az intézkedési terv célja:

Az intézkedési terv általános közbeszerzési célja

- a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény preambulumban megfogalmazott elvek érvényesítése, ezen belül is kiemelten a MÁV-START Zrt. közbeszerzési eljárásaiban a közpénzek észszerű felhasználása átláthatóságának, a széles körű nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása érdekében az ajánlatkérőre háruló feladatok széleskörű teljesítése,
- a beszerzési/közbeszerzési stratégia részeként az intézkedések eredményeként a legszélesebb körben biztosítható legyen a helyi vállalkozások, a kis-és középvállalkozások bevonása a közbeszerzési eljárásokba, a beszerzés tárgyához, mennyiségéhez, értékéhez, a szerződés teljesítéséhez szükséges képességgel rendelkező gazdasági szereplők, a lehető legszélesebb körben vehessenek részt a közbeszerzési eljárásban,
- a felelős gazdálkodás keretében, a közbeszerzési eljárások lefolytatása révén, jelentős megtakarítások elérése,
- olyan intézkedések megtétele, melyek segítségével az ajánlatkérő erősítheti az állampolgárok bizalmát a közbeszerzési eljárásokkal és a közbeszerzési folyamatokkal kapcsolatban.

Az intézkedési terv közvetlen célja az egy ajánlatos eljárások számának csökkentése vonatkozásában, hogy a MÁV-START Zrt. mint ajánlatkérő

- megvizsgálja és bemutassa, hogy milyen lehetséges okai voltak a vizsgált évben az egyajánlatos közbeszerzések előfordulásának a közbeszerzési eljárásai során,
- milyen intézkedéseket tesz, illetve
- milyen beszerzési gyakorlatot kíván alkalmazni

annak érdekében, hogy a tervezett beszerzéseinél biztosítsa a lehető legnagyobb versenyt, és hogy az egyajánlatos közbeszerzéseinek a száma a lehető legalacsonyabb szintre csökkenjen.

II. Az egyajánlatos közbeszerzések előfordulásának elemzése

- a) *MÁV-START Zrt.-nél az alábbi beszerzési tárgyak esetén merültek fel az intézkedési időszakot megelőző naptári évben:*

A Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkár KSZ 57/21-117/2022. iktatószámú tájékoztatása a Kormányrendelet szerinti ajánlatkérői kötelezettségekről.

A tájékoztatásban foglaltak alapján a MÁV-START Zrt. 2021. évben 55 db uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó közbeszerzési eljárást bonyolított le, melyből az egyajánlattevős közbeszerzési eljárások száma 20 db volt, mely alapján ezen eljárások aránya 36,4%.

Fenti adatok alapján az egyajánlatos eljárások 2021. évben tárgy és eljárás típus szerint az alábbiak voltak:

Közbeszerzési eljárás tárgya	Közbeszerzési eljárás típusa
4G router tartozékainak beszerzése	nyílt
Mozdonyfedélzeti berendezések időszakos karbantartása, javítása	tárgyalásos
Lengéscsillapító és alkatrészei beszerzése (melyen belül 4 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Belföldi vasúti járművek lengéscsillapítók alk-i - Elővárosi vasúti járművek lengéscsillapító alk-i - Vasúti járművek komplett lengéscsillapítói - Primer és kigyózásgátló lengéscsillapítók és alkatrészek 	tárgyalásos
TRAXX mozdonyhoz főtranszformátorok beszerzése	tárgyalásos
TRAXX pneumatikus alkatrészeinek javítása	tárgyalásos
Vasúti fékalkatrészek javítása (melyen belül 2 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Speciális fékalkatrészek - Egyszerű működésű kormányselepek 	tárgyalásos
Fékhengerek javítása (melyen belül 2 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Knorr típusú fékhengerek javítása - Egyéb típusú fékhengerek javítása 	tárgyalásos
Voith hajtóművek javítása	nyílt
SEMVAC WC alkatrészek beszerzése	nyílt
Vasúti személykocsik textilanyagainak beszerzése (melyen belül 1 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Vasúti személykocsi ECO bőr beszerzése 	tárgyalásos
Fogaskerekek beszerzése (melyen belül 1 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Segédhajtás fogaskerekek 	tárgyalásos
Traxx áramirányító alkatrészek beszerzése (melyen belül 1 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - TRAXX áramirányító kiegészítő alkatrészek 	tárgyalásos
TRAXX pneumatikus fékrendszer alkatrészek javítása	tárgyalásos
Csapágyak beszerzése (melyen belül 1 részajánlat érintett) <ul style="list-style-type: none"> - Hajtómű és forgóváz csapágyak 	nyílt

Fentiekén túl az alábbi csoport szintű közbeszerzési eljárásban is csak egy ajánlattevő adott be ajánlatot (ezen eljárásban ajánlatkérőként a MÁV Csoport egyéb tagjai mellett a MÁV-START Zrt. is jelen volt):

Közbeszerzési eljárás tárgya: Mobil távközlési szolgáltatások beszerzése

Közbeszerzési eljárás típusa: tárgyalásos

b) A beszerzési tárgyak és a piac specializációjából fakadó hatások

A MÁV-START Zrt. kettős közbeszerzési jogalanyisággal rendelkező ajánlatkérő, beszerzései során meghatározóak a Kbt. 6. § (1) bekezdés c) pont szerinti közszolgáltatói tevékenysége biztosítása céljából lefolytatott beszerzések. Általánosságban elmondható, hogy a vasúti személyszállítással kapcsolatos tevékenységek ellátáshoz szükséges áruk, szolgáltatások és építési beruházások piaca jelentősen szűkebb, mint az általános célú beszerzési tárgyaké.

A szakanyagok területén

- számos egyedi, kis sorozatszámú termék
- jellemzően szűkebb gyártási kapacitások mellett,
- szigorú, vasúti ágazati szabványok és teljesítményparamétereknek való megfelelés követelménye mellett
- adott funkcionális célnak megfelelő termék monopól vagy oligopól piacon érhető csak el.

A szolgáltatások és építési beruházások piacán

- az utóbbi években végbement jelentős piaci koncentráció következtében kialakult szintén oligopól és monopól piaci környezet
- a vasúti járművek és eszközök/berendezések karbantartási/felújítási tevékenységhez szükséges speciális szaktudású szakemberek és egyéb erőforrások korlátozottabb hozzáférése
- komplex feladatok kivitelezési képességének korlátozottsága

jellemző.

Ezen piaci folyamatok szabályozására a MÁV-START Zrt.-nek, mint ajánlatkérőnek nincs eszköze, jobbra beszerzései során szembesül a piac koncentrációjával.

c) Az ajánlatkérő speciális státuszával összefüggő okok:

- ca. A speciális működési szektorból adódó műszaki igények teljesítésére a gazdasági szereplők szűkebb köre képes – figyelemmel a szigorú ágazati szabványokra, jogszabályi és műszaki előírásokra is. A megfelelő színvonalú termékek gyártására/szolgáltatások nyújtására csak megfelelő erőforrásokra, technikai háttérrel és szakembergárdával rendelkező ajánlattevők képesek.
- cb. Az ajánlatkérő méreteiből fakadó beszerzési szükséglet volumene és azok tömegesen, párhuzamosan megjelenő igénye (pl. árubeszerzés esetén nagy mennyiség, vagy szolgáltatás esetén hálózati szinten, több helyszínen összehangolt rendelkezésre állás és feladatvégzés) szintén szűkítheti önmagában az ajánlattevői kört
- cc. A MÁV-START Zrt. országos hálózattal rendelkező, tevékenységét az ország teljes területén kifejtő gazdálkodási szervezet. A tevékenységek hálózati szintű koordinációja, az egyes működési területek átfedése jellemzően korlátozzák a részajánlatokra bontás lehetőségét, ésszerű méreteken alul hálózati szinten nem koordinálható egy-egy karbantartás-szolgáltatás, vagy éppen megrendelői (ajánlatkérői) oldalon igényelne nagyobb erőforrásokat, amely ellentétesen hatna a közpénzek hatékony felhasználásának követelményével
- cd. az ajánlatkérő nagyvállalati szerkezetéből fakadóan beszerzési folyamatai is összetettek
- a *beszerzési tervezés* az egyes igénylő szervezetek általi odarögzítést, azok validálását, majd vállalati szintű konszolidálását végül a beszerzési tervek generálását jelenti, mely önmagában jellemzően 7 hónapot felölelő folyamat

- a közbeszerzési eljárások *előkészítése* több szervezeti egység összehangolt munkáját igénylő feladat
 - a közbeszerzési eljárások *lefolytatásának* időszükséglete a jogszabályokban meghatározott, kötelezően betartandó időtartamok (pl. ajánlati/részvételi határidő, moratórium) és az egyéb eljárási időtartamok (elbírálás, döntéshozatal) számítható
- Ennek megfelelően egy átlagos, uniós nyílt eljárás lefolytatása 5-6 hónapot vesz igénybe.

2021. évi, a Kormányrendelet alapján releváns, egy ajánlattevős közbeszerzési eljárások vizsgálata, következtetések

- Az 55 db közbeszerzési eljárásból 14 db közbeszerzési eljárás érintett (plusz egy csoport szintű közbeszerzési eljárás), ezen belül 7 db közbeszerzési eljárásban egy, kettő vagy négy részajánlatban volt jellemző az egy részvételre jelentkező/ajánlattevő
- A 14+1 közbeszerzési eljárásból 8 db volt árubeszerzésre és 7 db volt szolgáltatásra vonatkozó beszerzési igény
- 4 db nyílt és 11 db hirdetménnyel induló tárgyalásos közbeszerzési eljárás érintett (tehát megállapítható, hogy nem az a fő oka annak, hogy kevés gazdasági szereplő érdeklődött egy-egy közbeszerzési eljárás iránt, hogy az adott eljárásban nem volt biztosított a szerződéses feltételek és szakmai tartalom tekintetében a tárgyalásokra/egyeztetésekre)
- A legtöbb esetben (fenti 14+1 eljárásból 13 db) megállapítható, hogy vasútszakmai speciális beszerzési igények vonatkozásában jelentek meg egyajánlattevős közbeszerzési eljárások a 2021-es statisztikában
- A speciális vasútszakmai árubeszerzések tárgykörében olyan beszerzési igények jelentkeznek, melyek a „nagyvasúti” vontató és vontatott járművek karbantartásaihoz elengedhetetlenül szükségesek. A járművek műszaki és technikai kialakításukból adódóan nem egységesek, a fejlesztők a tervezések során különleges műszaki megoldásokkal állnak elő, melyeket a járműgyártók sorra alkalmaznak a járművekbe.
- A járművekbe különböző gyártmányú gépészeti berendezések épülnek be, melyekről műszaki rajzok és technológiai dokumentációk egyáltalán nem, vagy csak nagyon kis mértékben kerülnek a felhasználók számára átadásra, így gyakorlatilag „kizárólagosságot” biztosítanak maguknak.
- A szolgáltatásra vonatkozó beszerzési igényeknél ez a kizárólagosság azt eredményezi, hogy a berendezések javításainál csak a gyártó rendelkezik a javítások technológiájával.
- A speciális árubeszerzések (fogaskerekek, mechanikus és pneumatikus fékrendszerek elemei, stb.) speciális megmunkálóberendezéseket és gyártói készülékeket igényelnek, melyek szintén leszűkítik más ajánlattevők számára a lehetőségeket.

III. A tárgyévben végrehajtandó, egyajánlatos közbeszerzések csökkentésére irányuló tervezett intézkedések – lehetőség szerint részletes- bemutatása, lehetőség szerint az egyes intézkedések közötti összhangra is kitérve

a) *A beszerzési tárgyak és a piac specializációjából fakadó hatásokra tett intézkedések*

aa. Ahol a piaci specializáció nem indokolja, ott a verseny élénkítése érdekében a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok előírása.

Az adott közbeszerzési eljárásban, amennyiben a beszerzés tárgya szerinti igény esetében jellemzően több ajánlattevő ajánlatára lehet számítani és a szerződéskötés a MÁV-START Zrt. számára nem kiemelten sürgős (tehát esetlegesen a megindított

eljárás eredménytelensége és újra indítása okán az időbeli csúszás nem okoz a napi működésben különösebb fennakadást), az előkészítés során a közbeszerzési eljárást koordináló közbeszerző munkatárs felhívására az előkészítő és értékelő bizottság megvizsgálja annak a lehetőségét, hogy a közbeszerzési eljárásban a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok alkalmazásra kerüljön. Az eredménytelenségi ok alkalmazásáról a Forrásgazda Szervezet dönt a Beszerzési Igazgatóság igazgatójának egyetértése mellett. (Az uniós közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó nyílt közbeszerzési eljárásokban, amennyiben a fenti eredménytelenségi ok az előzetes vizsgálatok alapján nem kerül alkalmazásra, ott előzetes piaci konzultáció kerül lefolytatásra).

b) *Az ajánlatkérő speciális státuszával összefüggő hatások csökkentése*

ba. **Előzetes piaci konzultáció (EPK) alkalmazása** minden olyan esetben, ahol egyéb intézkedés várhatóan nem jár eredménnyel

bb. A **specializált szektorban való működés** adottság, a beszerzési igények lényeges megváltoztatása számos köztéttség miatt nem lehetséges. Mindazonáltal az eljárások előkészítése során a korábbinál is nagyobb hangsúlyt lehet fektetni a műszaki leírások egyenértékűségének előírására, a választandó műszaki megoldás alternatíváinak elfogadhatóságára. Ennek érdekében a Beszerzési Igazgatóság **gyakorlati útmutatóban (segédanyagban) foglalja össze a műszaki előírásokra vonatkozó közbeszerzési szempontú legfontosabb tudnivalóit**, kifejezetten a tárgykörben a **műszaki szakértelemmel rendelkező és igény megfogalmazását végző szervezeti egységek** munkavállalói részére

bc. A **részajánlattételi lehetőség biztosításának fokozott vizsgálata**: részajánlattételi lehetőség mellőzését az eljárást megindító döntéselőkészítő anyagban indokolni kell. A vizsgálatot abból a szempontból is el kell végezni, hogy az ajánlatkérő ésszerűen, a hatékony működés elveinek fenntartása mellett képes-e több ajánlattevővel kötött szerződés koordinációját ellátni.

bd. A korábbi gyakorlatnak megfelelően, a nagy volumenű, hosszú távú keretszerződések helyett **keretmegállapodásos eljárási fajták alkalmazásának vizsgálata, előnyben részesítése** ahol lehetőség van a szerződéses időtartam, volumen teljesítéshez közelebbi időpontban történő konkretizálására és így megalapozottabb, kevesebb bizonytalansági tényezőt tartalmazó ajánlat bekérésére

be. A bb. és bc. pontokban foglaltakkal párhuzamosan a **szerződéses feltételek fokozott vizsgálata** abból a szempontból, hogy különösen a

- szerződéses időtartam
- szerződésben megfogalmazott mellékkötelezettségek
- az ajánlati ár esetleges módosításnak feltételei

a széles körű verseny lehetőségét biztosítja-e

Ahol az adott beszerzési tárgy lehetővé és indokoltá teszi, ott a verseny élénkítésének érdekében **a szerződéses ár indexálásának biztosítása** (a jelenlegi gazdasági válság miatt kialakult piaci környezetben különösen indokolt)

bf. A **közbeszerzési tervezés** és az eljárások előkészítése során annak **előzetes megállapítása** és rögzítése, hogy mely eljárásoknál érdemes az EPK-t, melyeknél a 75.§ (2) bek. e.) pontját alkalmazni. Az eljárásokat ezen körülmények figyelembe vételével szükséges ütemezni, nagyobb figyelmet fordítva a „dömping” időszakok (pl. év végi ünnepi időszak) elkerülésére. A fenti, verseny élénkítésével kapcsolatos **intézkedések** (pl. részajánlatok, eljárásfajták megválasztása) **beépítése a tervezési folyamatokba**.

bg. **Indikatív ajánlatok bekérése**

A MÁV-START Zrt. azokban az esetekben, amikor a Forrásgazda szervezet megítélése szerint indikatív ajánlatok bekérése indokolt a becsült érték megállapításának érdekében, a

közbeszerzési eljárások megindítása előtt törekszik arra, hogy az érintett beszerzési tárgy kapcsán minél szélesebb körben felkutassa azokat a gazdasági szereplőket, amelyek az eljárásban potenciális ajánlattevők lehetnek, és indikatív ajánlatkérést küld az érintett gazdasági szereplők számára, továbbá törekszik annak ösztönzésére, hogy a gazdasági szereplők minél szélesebb körétől érkezzen be indikatív ajánlat. Az indikatív ajánlatkérések során a Társaság a műszaki leírás minél pontosabb meghatározására törekszik, elegendő időt biztosít a gazdasági szereplőknek indikatív ajánlataik elkészítésére, majd a beérkezett indikatív ajánlatokat részletesen kiértékeli és mérlegelést követően az azokban foglaltakat lehetőség szerint beépíti a kiírásba a közbeszerzési eljárások előkészítése során, ösztönözve azt, hogy az indikatív ajánlatot benyújtó gazdasági szereplők minél szélesebb köre ajánlatot nyújtson be a közbeszerzési eljárásban.

A tervezett intézkedések végrehajtási módjának, határidejének meghatározása, bemutatva a végrehajtásért felelős szervezeti egységet vagy személyt és a lehetséges kockázatokat

Az intézkedések végrehajtását jelen intézkedési terv elkészítését követően haladéktalanul meg kell kezdeni.

Az intézkedések végrehajtási módját az alábbi táblázat tartalmazza:

III. pont ssz.	rövid leírás	határidő	feltételek	kockázat	felelős
aa	Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok előírása ahol indokolt	azonnal	adminisztratív intézkedés	eredménytelen eljárásokat, ellátási, működési problémákat eredményezhet	előkészítő és értékelő bizottság
ba	előzetes piaci konzultáció (EPK) alkalmazása ahol indokolt	azonnal	adminisztratív intézkedés	eljárások elhúzódása	előkészítő és értékelő bizottság
bb	gyakorlati útmutató az igény megfogalmazását végző szervezeti egységek munkavállalói részére	2022.Q3	szakmai feladat		Beszerzési Igazgatóság
bc	részajánlattételi lehetőség biztosításának fokozott vizsgálata:	azonnal	adminisztratív intézkedés	ajánlatkérői/megrendelői oldalon többletfeladatok, koordináció adminisztrációjának megnövekedése	Forrásgazda, előkészítő és értékelő bizottság, döntéshozó
bd	keretmegállapodásos eljárási fajták alkalmazásának vizsgálata	azonnal	igények átstrukturálása	adminisztráció növekedése (KM kezelése)	előkészítő és értékelő bizottság
be	szerződéses feltételek fokozott vizsgálata a szerződéses ár indexálásának biztosítása	azonnal	szerződéskötési szabályrendszer felülvizsgálata	ajánlatkérői/megrendelői oldalon kedvezőtlenebb feltételek	előkészítő és értékelő bizottság
bf	az intézkedések beépítése közbeszerzési tervezési folyamatba	2022. Q4	vállalatirányítási rendszer és a tervezésben részt vevők felkészítése	tervezési folyamat elhúzódása	Beszerzési Igazgatóság

bg	indikatív ajánlatok bekérése	folyamatos	becsült érték alátámasztásának érdekében lehetőség szerint az indikatív ajánlatok bekérésének alkalmazása	beszerzési igények bejelentése előtti, előkészítési fázis időtartama forrásgazdai oldalon adott esetekben megnövekedhet	Forrásgazda szervezetek
----	------------------------------	------------	---	---	-------------------------

Az intézkedések kidolgozása során figyelembe vett, a tárgyévben tervezett közbeszerzési eljárások

Az intézkedések kidolgozása során a társaság elfogadott közbeszerzési tervében szereplő eljárások kerültek figyelembe vételre:

Eljárás típus	Tervezett darabszám (db)
Az EU-s közbeszerzési értékhatárt elérő, vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési eljárások összesen	154
- nyílt közbeszerzési eljárások	22
- hirdetménnyel induló tárgyalásos közbeszerzési eljárások	109
- hirdetmény nélkül induló tárgyalásos közbeszerzési eljárások	-
<i>Fentiekben rögzített eljárások beszerzés tárgya szerinti megoszlása:</i>	
<i>Az EU-s közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű, árubeszerzésre vonatkozó közbeszerzési eljárások</i>	96
<i>Az EU-s közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű, szolgáltatás megrendelésére vonatkozó közbeszerzési eljárások</i>	54
<i>Az EU-s közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű, építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési eljárások</i>	4
<i>Az intézkedési terv által a fentiekben belül nem érintett eljárások száma</i>	
- keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárások	-
- keretmegállapodás alapján megvalósuló beszerzések	23
- hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárások	-

Korábbi intézkedési tervek¹ bemutatása és a korábbiakban megfogalmazott intézkedések hatásainak elemzése, kitérve például a beszerzési gyakorlatában véghezvitt változtatásokra, a

¹ a 2022. évet követő költségvetési években

közbeszerzési verseny terén elért eredményekre és az egyajánlatos közbeszerzések csökkentése érdekében szükséges további teendőkre

Az Intézkedési terv 2023-tól aktualizálandó.

Budapest, 2022. április 30.